

הקדישה אחד בפנינו

הרב משה לסקר

ראשי פרקים:

א. פתיחה

ב. שיטת הריטב"א

ג. שיטת התוספות

הסתירה בדבריו

שני ספיקות בדיון המסותא - מהרש"א

הסבר מחודש בסוגיה

א. פתיחה

לאחר שהגמרא (ב"מ ו, א) הציגה את ספיקו של ר' זירא לגבי מקרה של תקיפה בפני בי"ד, ממשיכה הסוגיה לדון במקרה של הקדש ע"י אחד מבעלי הדין. ספק זה בנוי על הכרעת הספק הראשון; דהיינו רק אם נאמר שתקיפה מועילה, יש מקום להסתפק האם גם הקדש יכול להועיל, אבל אם נכריע שתקיפה לא מועילה אז ק"ו שהקדש לא יועיל. התוספות והריטב"א כותבים שגם כאן מדובר במקרה ש"שתק ולבסוף צווח" ויש כאן המשך ישיר של הספק אותו הציג ר' זירא.

מקרה של הקדש ע"י אחד מן הצדדים שונה מאירוע תקיפה באופן מהותי. בניגוד לתקיפה, שם הנחת היסוד היא ששתיקתו של הנתקף דורשת נימוק והסבר, בהקדש יש מקום לומר שהנתקף כלל לא צריך להסביר את שתיקתו. כיוון שהתוקף לא עשה שום מעשה בגוף החפץ ורק אמר מילים בעלמא, אפשר לומר שחבירו לא ראה צורך לצווח ולהגיב ולכן שתיקתו כלל אינה מהווה ריעותא כנגדו. מכאן נובע ספק הגמרא לגבי מקרה של הקדש; אם נכריע ש"שתק ולבסוף צווח" בתקיפה זה

- נערך על ידי יחיאל לב מתוך שיעור כללי שהועבר בישיבה.

נקרא הודאה ואנו לא מקבלים את הסברו של הנתקף, האם בהקדש תועיל לו טענתו ש"למה יצווה בשביל דבריו" או שמא גם כאן שתיקתו תתפרש כהודאה?

הגמרא פושטת את הספק ממקרה של "מסותא". מסותא בפשטות זהו בית מרחץ, שם היה ריב בין שני אנשים בשאלת הבעלות, ואחד מהם הקדיש את המסותא. הגמרא מספרת שהאמוראים שהיו שם לא נכנסו למרחץ מספק שמא ההקדש באמת תופס. כדי לפשוט את הספק בשאלת ההקדש במסותא, הגמרא מביאה משנה שעוסקת בדין בהמה שהיא ספק בכור. המקרה המדובר במשנה עוסק בוולד של בהמה טהורה שלא ידוע האם הוא בכור לאימו וממילא הוא קדוש ושייך לכהן, או שמא הוא אינו הולד הבכור והוא שייך לבעלים הישראל. המשנה קובעת שכיוון שיש כאן ספק ממון לגבי הבהמה, הדין הוא ש"המוציא מחבירו עליו הראייה". הגמרא מבינה בפשטות שהכוונה היא שחובת הבאת הראייה תשתנה כל פעם והיא תלויה בשאלה מיהו המוחזק הנוכחי בבהמה, לכן אם הכהן תקף והעביר את המוחזקות אליו - "אין מוציאין מידו". בכל אופן, לגבי חלות הקדושה על ספק הבכור שלפנינו, המשנה קובעת ש"אסור בגיזה ועבודה" מכח הספק שמא הוא באמת בכור והוא קדוש. מכאן הגמרא מנסה להביא הוכחה לדין המסותא שגם שם ההקדש חל מספק. ישנן שיטות שונות בראשונים כיצד לבאר את מהלך הגמרא, ומה בדיוק ההוכחה ממקרה זה למקרים של מסותא וטלית.

ב. שיטת הריטב"א

הריטב"א מסביר את ספק הגמרא כדברי התוספות, כפי שפתחנו. הדיון נסוב סביב השאלה האם שתיקה בהקדש נחשבת כהודאה, או שמא היא הגיונית ואיננה משנה כלום. אלא שהריטב"א מתקשה בהבנת ספק הגמרא, ותחילה נבאר אותו בהרחבה. הגמרא מציגה את שני הצדדים הבאים: על פי הצד הראשון, אדם יכול להקדיש חפץ על ידי אמירה ללא מעשה, ועל פי הצד השני, אדם יכול להקדיש רק דבר שנמצא ברשותו הבלעדית. שני כללים אלו הם הנחות יסוד בדיני הקדש ואין עליהם עוררין. אלא שהגמרא מסתפקת בפרשנות שתיקתו של הנתקף; אם נאמר ששתיקתו כהודאה - האמירה של המקדיש תספיק כדי שההקדש יחול, ואם נאמר ששתיקתו אינה מהווה הודאה - מעשה ההקדש מצד המקדיש שיש ספק בבעלותו והחפץ לא ברשותו, כלל לא יוכל לחול. לכאורה יש לתמוה, שהרי גם אם נאמר ששתיקה

כהודאה, הרי הטלית עדיין מוחזקת ביד שניהם והיא כלל לא נמצאת ברשותו הבלעדית של המקדיש, ואם כן כיצד ההקדש יכול לחול על דבר שאיננו ברשותו? לכאורה צריך לבאר שכיוון שחבירו שתק והודה שהטלית שייכת למקדיש, ממילא הטלית נמצאת אצלו רק בתורת פיקדון וזה מוגדר כרשותו של המקדיש.²

בהמשך דבריו, הריטב"א מסביר את ספק הגמרא במסותא בדיוק כמו הספק של הטלית, והוא קובע שגם שם מדובר שאחד הקדיש וחבירו שתק ולבסוף צווח. בהמשך הסוגיה, כאשר הגמרא מנסה להוכיח את דין המסותא מהמקרה של ספק בכור, הריטב"א לא רצה להידחק לומר שגם כאן מדובר במקרה של שתיקה. אלא הוא כותב כך (ד"ה "וכי לא"):

וא"ת ומה ענין זו אצל זו... וי"ל דרב המנונא דומיא בעלמא נקט לומר דמהכא שמעינן דהקדש כתקיפה, דהא בהא מתני' משום דתקפה כהן אין מוציאין אותה מידו ואע"ג דליכא טעמא דשתיקה ומשו"ה קדוש בלא טעמא דשתיקה, וא"כ בבעיין דלעיל הקדש כתקיפה, דכיון דתקיפה בשתיקת חברו מהניא, הקדישה ושתיק חברו מהני.

דהיינו, במקרה של ספק בכור אנו רואים שהקדש ותקיפה זהים בכוחם לחול על הבכור, שהרי התקיפה מועלת להשאיר את הבכור ביד הכהן, וגם ההקדש מועיל להחמיר על הבכור מספק ולאוסרו בגיזה ועבודה. הריטב"א טוען שמקרה זה מהווה הוכחה לדמיון המהותי בין הקדש לתקיפה, ולכן שניהם יהיו שווים בכוחם בכל המקרים. אם כן, זוהי ההוכחה לכך ששתיקה מועילה בהקדש; שהרי הקדש שווה בכוחו לתקיפה, בה ידוע לנו ששתיקה מועילה.³ בכל אופן, הגמרא דוחה הוכחה זו מכח העובדה שכאן מדובר ב"הקדש הבא מאליו" שהוא חמור מאד, ואינו דומה כלל להקדש הבא ע"י אדם החמור הרבה פחות. לאחר שהגמרא דנה במקרה של

2 בעצם אנו אומרים שהוברר למפרע שכל החזקה של הנתקף בטלית היא רק בתורת פיקדון בשביל חבירו, שהרי אם הוא מודה שהטלית אינה שייכת לו, אז החזקה שלו הופכת לתורת פיקדון בלבד ולא כהוכחה לבעלות. וכן כתב התוספות (ד"ה "הקדישה בלא תקפה מהו") והוכיח את דבריו, עיין שם.

3 ישנו קושי גדול בדברי הריטב"א: כפי שלמדנו, ספק הגמרא לגבי הקדש סובב סביב שאלת ההתנהגות האנושית של בני אדם; האם זה מקובל לשתוק מול דברים בעלמא של התוקף שהקדיש, או שמא גם שתיקה כזו מחייבת הסבר. כדי לפתור שאלה כזו, אנו נזקקים להוכחה ישירה ממקרה בו יש התייחסות דינית לאדם שהקדיש חפץ וחבירו שתק. אלא שההוכחה שהביא הריטב"א היא הוכחה חיצונית שנוגעת בדמיון העקרוני בין הקדש לתקיפה, והיא כלל אינה יכולה לפתור את הספק המהותי בדבר ההתנהגות של אדם במקרה של הקדש בעל כורחו.

הבכור ומגיעה למסקנה ש"תקפו כהן מוציאים מידו", עדיין אנו נשארים בשאלה מה יהיה הדין במסותא. לכן ממשיכה הגמרא ופושטת את דין המסותא (שם ז, א):

מאי הוי עלה דמסותא? ת"ש דא"ר חייא בר אבין הוה עובדא בי רב חסדא ורב חסדא בי רב הונא ופשטה מהא דאמר רב נחמן כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדישו קדוש אע"ג דלא אפקיה. והאמר ר' יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין להקדישו זה לפי שאינה שלו וזה לפי שאינה ברשותו! מי סברת במסותא מטלטלין עסקינן? במסותא מקרקעי עסקינן, דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קיימא!

הגמרא פושטת את הספק במקרה של מסותא, והיא קובעת שההקדש לא תופס מכח הכלל של רב נחמן "כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינין - הקדישו אינו קדוש". משמעות כלל זה היא שבכל מקרה של ממון המוטל בספק ללא יכולת הכרעה, מעשה של הקדש מצד אחד מבעלי הדין כלל אינו יועיל, ולכן גם במקרה של מסותא ההקדש לא מועיל. אלא שהריטב"א מתקשה בהבנת דברי הגמרא אלו. כפי שראינו לעיל, אם השתיקה של הנתקף מהווה כהודאה, אז ברגע ההקדש המסותא עוברת לבעלותו של המקדיש וההקדש חל. א"כ, איך הגמרא יכולה לקבוע שמסותא היא ממון שאי אפשר להוציאו בדיינים, הרי במקרה של הקדש ושתיקה המסותא כן תעבור לבעלות המקדיש!?

אלא כאן מתחדש לנו חידוש גדול בדברי רב נחמן. הקביעה כי אדם יכול להקדיש חפץ רק בתנאי שהוא יכול להוציאו בדיינים, היא רחבה ומחודשת יותר מכפי שנראה בתחילה. כלל זה קובע כי בזמן שהאדם בא להקדיש, החפץ כבר חייב להיות בבעלותו וברשותו, ובירור מאוחר יותר של הבעלות לא יועיל למפרע. מכיוון שבמקרה של מסותא הבעלות של המקדיש חלה רק לאחר שהנתקף שתק והוברר למפרע שהוא הודה למקדיש, אבל ברגע ההקדשה המסותא עדיין לא הייתה שייכת למקדיש, ולכן היא מוגדרת כ"ממון שאין יכול להוציאו בדיינים" ואי אפשר להקדישה.

ג. שיטת התוספות

הסתירה בדבריו

התוספות על אתר בד"ה "הקדישה" מסביר את ספק הגמרא לגבי שתיקה כהודאה, כפי שביארנו לעיל. בסוף דבריו הוא מוסיף וכותב שגם במסותא מדובר במקרה שהייתה שתיקה, וממילא גם שם קיים אותו ספק. וכיוון שהגמרא הכריעה למסקנה שבמסותא ההקדש לא חל, ממילא יש הוכחה גם למקרה של הקדש בטלית.

אלא שהתוספות הבא בד"ה "והא הכא" כותב דברים אחרים לגמרי. כאן הוא מבאר שיש במסותא שאלה עקרונית לגבי כוחו של הקדש במקרה שהחפץ המסופק נמצא בגדר של "כל דאלים גבר". במקרה כזה הדין הוא שאם אדם תפס והקדיש - ההקדש חל, שהרי בזמן שהוא הקדיש החפץ היה שייך לו מכח "כל דאלים גבר". אלא שהגמרא מסתפקת מה יהיה הדין במקרה שאדם הקדיש בלי תפיסה, האם אפשר לומר שמעשה ההקדש יכול לכלול בתוכו גם תפיסה וגם הקדש, או שמא חייבים לתפוס ממש ורק אז להקדיש. בכל אופן, ספק הגמרא כלל לא עוסק בשאלת "שתיקה כהודאה", ודברי התוספות האלו סותרים את דבריו לעיל!

שני ספיקות בדין המסותא - מהרש"א

המהרש"א הבחין בסתירה הזו בדבריו של התוספות. המהרש"א מסביר שהתוספות התחיל את הסוגיה בהסבר שני ספיקות שונים שקיימים במקרה של מסותא וכל אחד מהם כתוב בד"ה אחר של התוספות. ישנו ספק אחד העוסק בשאלת השתיקה בהקדש, ועוד ספק שני העוסק בשאלת כוחו של ההקדש במקרה של "כל דאלים גבר". אלא שאי אפשר לבאר כך את כל הסוגיה, כי דברי רב נחמן, הקובע שהקדש לא מועיל אפילו במקרה של מסותא שיש בה כח של תפיסה, לא פושטים לנו את הספק לגבי השאלה הראשונה האם שתיקה בהקדש נחשבת הודאה.⁴ לכן, יש להסביר שכבר מתחילת מהלך הגמרא נפתר הספק לגבי שתיקה בהקדש. דהיינו, עצם העובדה שלאחר הבאת דין המסותא, הגמרא ממשיכה ומביאה את ספק בכור שעוסק בכלל בשאלת כח ההקדש ביחס לתקיפה, זה גופא מוכיח ששאלת השתיקה לא רלוונטית, כיוון שברור ששתיקה אינה כהודאה.

בתמצית דבריו, יוצא שהגמרא הציגה בתחילה את דין המסותא שכולל בתוכו שני ספיקות עקרוניים השונים מהותית זה מזה. הספק הראשון הוא בגדר שתיקה בהקדש באופן כללי, וספק זה תקף גם למסותא וגם לטלית ולכל דבר שנתון במחלוקת ואדם בא והקדישו בכח. הספק השני הוא דווקא לגבי מסותא שדינה הוא "כל דאלים גבר", האם במקרה שכזה כח ההקדש יועיל כמו תקיפה. שני הספיקות הללו

4 דבריו קצת תמוהים, שהרי ישנו קושי הרבה יותר בסיסי שגרם לתוספות להסביר את המשך מהלך הגמרא רק לפי האופן השני בדין מסותא. אם נישאר בהבנה שהמקרה של המסותא כעוסק בשאלת השתיקה, או אנו חוזרים לבעיה כיצד להסביר את ההוכחה מבכור למסותא; הרי בספק בכור השתיקה כלל אינה יכולה להכריע את הספק במציאות, וממילא אין מכאן שום הוכחה למקרה של מסותא. אם כן, זהו הקושי הגדול שהפריע לתוספות להמשיך עם ההבנה שיש במסותא ספק שנוגע בשתיקה, ולכן הוא עזב את ההסבר של השתיקה ונשאר כרגע רק עם ההסבר שיש כאן ספק עקרוני לגבי כוחו של ההקדש במסותא.

בדין המסותא כתובים בדברי התוספות. אלא שמהאופן בו פשטה הגמרא את דין המסותא בסוף הסוגיה, עולה כי הגמרא לאורך כל הדרך עזבה את שאלת השתיקה העקרונית ונשארה רק עם השאלה המקומית לגבי כח הקדש במסותא. ולגבי ההכרעה בשאלת השתיקה בהקדש, היא כבר נפשטה בתחילת הסוגיה מעצם כך שעברו לדון בספק בכור בו כלל לא שייכת שתיקה.

הסבר מחודש בסוגיה

דברי המהרש"א לכאורה מוקשים. אמנם, דבריו של המהרש"א בדבר שתי הבחינות בדין המסותא הם בהחלט פתח להבנת שיטת התוספות, אלא שהאופן בו הסביר המהרש"א את מהלך הסוגיה מעלה קושי גדול. אנו מתקשים להבין את קביעת המהרש"א ששאלת השתיקה לא מוכרעת מדברי רב נחמן במסקנת הגמרא. הרי התוספות במפורש כותב "ומייתי מההיא מסותא... ומסקנא דלא הוי הקדש אלמא שתיקתו אינה כהודאה", כלומר הספק לגבי שתיקה בהקדש נפשט ממסקנת הגמרא במסותא, אז כיצד המהרש"א אומר אחרת?

על כן, נראה לבאר ביאור חדש במהלך הגמרא לפי שיטת התוספות. לפי ביאור זה, אמנם הבאת הראיה מבכור הנוגעת רק ביחס לספק בדיני "כל דאלימ גבר" מוכיחה כי הגמרא עזבה את ספק השתיקה, אלא שבניגוד לדברי המהרש"א, הגמרא במסקנתה חוזרת ופושטת את שני הספיקות כאחד מדברי רב נחמן.

כדי להבין כיצד מסקנת הגמרא פותרת את שני סוגי הספיקות, נקדים ונאמר, כי הסוגיה מתייחסת לשני סוגים של מסותא, מקרקעי ומטלטלים. ישנה מסותא שהיא מרחץ ממש והיא מוגדרת כמקרקעי, וישנה מסותא שהיא גיגית והיא מטלטלין. במקרה של מסותא מטלטלין, פשוט לגמרא שההקדש לא יכול לחול בכל אופן, שהרי חסר בה שני תנאים בסיסיים שצריכים להתקיים בהקדש: בעלות ורשות. דהיינו כאשר אדם מקדיש חפץ, התנאים הבסיסיים לכך שמעשה ההקדש יחול הם שהחפץ יהיה בבעלותו, ובנוסף שהחפץ יהיה ברשותו הפיזית. לכן, כאשר אדם מקדיש גיגית או טלית שנתונים בספק בעלות, חסרים כאן שני התנאים; החפץ לא ברשותו הפיזית והוא גם לא בבעלותו. אבל במסותא מקרקעי אין כלל את הבעיה של חוסר רשות, שהרי הכלל הוא ש"קרקע אינה נגזלת" ולכן הרשות נגררת לעולם אחר הבעלות, והאדם שמוגדר כבעלים ממילא גם הקרקע מוגדרת ברשותו. רב נחמן מחדש שלמרות שבמקרקעי לא קיימת בעיה של חוסר רשות, הרי בעיית חוסר הבעלות מספיקה כדי למנוע מההקדש לחול; שהרי לעולם צריך גם בעלות וגם רשות כדי להחיל הקדש.

לאחר הקדמה זו, אפשר לחדש ולומר שהתוספות מחברים את שני הספיקות בדין המסותא עם שני הסוגים של מסותא שהצגנו לעיל. כדלהלן:

א. הסוג הראשון הוא מסותא מטלטלי. אף אם נפתור את השאלה לגבי כוחו של ההקדש ונאמר שיש להקדש כח חזק להעביר את הבעלות לתוקף, עדיין נשארה הבעיה שהטלית לא ברשותו הפיזית של המקדיש. וכאן אנו נכנסים לשאלת השתיקה, ועל הצד שהשתיקה היא כהודאה, ממילא אנו קובעים שהודאתו גורמת לכך שהחפץ נמצא אצלו רק בתורת פיקדון מצד המקדיש, וכך ההקדש מוגדר ברשותו של המקדיש והוא יכול לחול. על כן, ספק הגמרא ביחס למסותא מטלטלי הוא רק ביחס למשמעות השתיקה. כיון שלא מדובר בקרקע, אין כאן דין "כל דאלים גבר", ועל כן לא שייך כאן ספק הגמרא ביחס לכוחו של ההקדש.

ב. הסוג השני הוא מסותא מקרקעי, בו ישנה רק בעיה של חוסר בעלות. שהרי בקרקעות מושג הרשות אינו עומד בפני עצמו והוא הולך ישירות אחר הבעלות, דהיינו שהאדם המוגדר כבעלים - הקרקע מוגדרת ברשותו. א"כ, במקרה שכזה עומדת בספק אך ורק שאלת כוחו של ההקדש להעביר בעלות מאחד לשני. אם נכריע שיש בכוחו של ההקדש להעביר בעלות, ממילא המסותא תהפוך גם לרשותו של המקדיש, וההקדש יוכל לחול. על כן ספק הגמרא ביחס למסותא מקרקעי הוא רק ביחס לכוחו של ההקדש. כיון שמדובר בקרקע, שאלת השתיקה איננה רלוונטית, ועל כן לא שייך כאן הספק ביחס לשתיקה כהודאה.⁵

כעת נבאר את מהלך הסוגיא מתחילתו. הגמרא בתחילה דנה רק בספק הראשון - הספק ביחס לכח ההקדש ביחס לתקיפה. כאן הגמרא נכנסת לדיון בשאלת ההוכחה מספק בכור, ובסופו היא מכריעה את הדין בספק בכור. אלא שכפי שעולה מתוך הגמרא, פשיטת הספק במקרה של בכור כלל לא עוזר לספק המסותא, שהרי בכור הוא "קדושה הבאה מאליה" וזה שונה בתכלית מסוג הקדושה הנידון במסותא. לכן,

5 הסברא לחלק בין מקרקעי למטלטלי הינה מצד זה שהקרקע הינה דבר שלעולם לא זו ממקומו ואי אפשר לתופסו. לכן, כאשר התוקף מקדיש את הקרקע, חבירו שותק וכלל לא רואה צורך לצוות, שהרי אף אחד לא יוציא את הקרקע מידי ממש. ואפילו אם יבוא הגזבר וירצה לקחת את הקרקע להקדש, אז ילכו לבי"ד ויבררו את הספק, ובמשך הזמן הזה הקרקע לא תהיה פיזית ביד אף אחד שיכול לאבדה או להזיק לה. לעומת זאת, במטלטלים יש צד לומר שאדם צריך לצוות מול מעשה של הקדש בעל כורחו, שהרי יש חשש שהגזבר יקח ממנו את החפץ עד שהדבר יתברר בבית הדין.

הגמרא מיד שואלת "מאי הוי עליה דמסותא?". שאלה זו היא שאלה כפולה, שהרי אנו נזקקים להכרעה בשני ספיקות שונים בדין המסותא, כפי שביארנו לעיל.

בכדי לפשוט את הדין במסותא, מביאה הגמרא מימרא של רב נחמן: "כל ממון שאין יכול להוציאו בדיינים - הקדישו אינו קדוש", דהיינו כל ממון שאין לאדם בעלות עליו והוא נמצא בספק, הוא אינו יכול להקדישו. בפשטות, דברי רב נחמן פותרים רק את הספק הראשון הנוגע למקרקעי - לגביו הוא קובע שהקדש שנעשה ללא בעלות אינו מועיל. אלא שלפי דברינו ששאלת הגמרא מוסבת על שני הספיקות, אנו מוכרחים לומר שרב נחמן בדבריו פתר גם את ספק השתיקה במסותא מטלטלי. לכן נראה לומר כך: כפי שביארנו בדברי הריטב"א, רב נחמן מחדש שגם במסותא מטלטלי שיש אפשרות של שתיקה שתגרום לכך שיתברר למפרע שהחפץ היה ברשותו ובבעלותו של המקדיש, עדיין אנו קובעים שמעשה ההקדש לא יועיל, שהרי לא מחילים בעלות ורשות למפרע. אלא שכעת הגמרא ממשיכה ומתקשה בניסוח דבריו של רב נחמן, מדוע הוא אמר את דבריו בצורה כזו שהוא מתייחס רק לשאלת הבעלות? הרי במסותא מטלטלי קיימת גם בעיה של חוסר רשות שיכולה להיפתר ע"י פשיטת ספק השתיקה, אז מדוע רב נחמן לא התייחס בדבריו לספק זה?

עונה הגמרא: "במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה קימא". כלומר, מכך שרב נחמן התייחס דווקא למקרקעי שם יש אך ורק את בעיית הבעלות, מכאן אנחנו מבינים שספק השתיקה איננו רלוונטי לנידוננו. אפילו אם נאמר ששתיקה כהודאה, הרי שהיא לא תועיל ביחס להקדש משום שהיא לא יכולה לחול למפרע על רגע ההקדשה שהיה ללא בעלות וללא רשות.

לסיכום דברינו, אפשר ללכת בדרכו של המהרש"א בהסבר העקרוני בדברי התוספות, ובאמת יש כאן שני ספקות בדין מסותא. ישנו ספק האם שתיקה כהודאה וישנו ספק נוסף האם מעשה של הקדש יכול להיחשב כהעברת בעלות במקרה שתפיסה מועילה. הגמרא ממשיכה לדון רק בספק השני, אך בניגוד לדברי המהרש"א הקובע שהגמרא הכריעה ששתיקה אינה כהודאה כבר בתחילת הסוגיא, אפשר לחדש שדברי רב נחמן המובאים במסקנת הגמרא הם אלו שפושטים את שני הספיקות כאחד. רב נחמן קובע כי מעשה של הקדש לא יכול להחיל בעלות, אפילו במקרה שתפיסה מועלת. בנוסף לכך, רב נחמן מכריע שאפילו אם שתיקה כהודאה, הרי שכיוון שאדם לא יכול להחיל בעלות למפרע והוא חייב להיות בעלים בזמן מעשה ההקדש, ממילא שתיקתו של הנתקף לא יכולה להועיל להקדש לחול.